

ЭДИР ТРАКТОРИСТ

Саяан уулын талаа харьдагуудай нэгэн болохо үндэр боориин харгыгаар хүнгэн автомобиль гүйлгэнэ. Машинын түргэндэ харгын хажуугаархи модод жэрэгэнэлдэн ходорно. Август нарын хоёрдохи хахад хадань гүйсэд бэежэнхэй үбнэ ногоон харгыһаа хоёр тээшэ үргэлжэ хирбынэ.

Хадын хушууе тойрон, машинын алад гарахада, урдань үргэн тала нэмжынэ. Талын нэгэ захата хэдэн тракторай зогсохо, нэгэ тракторай газар хахалжа ябаха харагдана.

Сагаагшанай дунда хургуулийн багша Доржо Гармаевич Балданов хүнгэн машинаараа гүйлгэжэ ябаһан байгаа. Доржо Гармаевич тракторнууд тээшэ машинаа залажа, хүдэлжэ байһан трактористын ажалые харахаяа ошобо.

Тракторые боро тоонон болошонон нюуртай хүбүүн жолоодоно. Танихаар бэшэ. Гансал жэжэхэн сагаан шүдэниинь затагар хара нюуртань сайбалзана.

Тракторист хүбүүн ябууд дундаа Доржо Гармаевичта дохин амаршалба.

«Энэмни хэн иигэжэ мэндэшэлбэ гээшэб? Намда хураһан хүбүүн байгаа ёһотой»,— гэжэ Доржо Гармаевич бодобо.

— Аа, Баярта гүш?

— Тиимэ, тиимэ...

— Тракторист болоо гээшэ гүш?

— Үгы даа...

Баярта хадаа энэ хабар долоодохи класс дүүргэһэн юм. Доржо Гармаевич тэрээндэ физикэ заадаг. Баярта физикээр һонирходог, эрхимээр һурадаг юм. Гадна урогтоо үзэһэн электротехникэ, радиотехникэ, механика гэхэ мэтэ зүйлнүүдээ ажал хэрэг дээрэ бээлүүлжэ, элдэб двигательнүүдые хүдэлгэжэ, репродукторнуудые заһажа, хэжэ шададаг хүбүүн юм.

Доржо Гармаевич мүнөө ажалдань ямар сэгнэлтэ үгэгшэ ааб? Баярта багшынгаа дуугархые хүлээжэ ядана.

Хүбүүн ёһотой тракторист болооб гэжэ багшадаа найрханайб гэжэсье нанана. Тээд худалаар хэлээ наа, ямар нюураараа хожом багшяа харахабши.

«Баярта мүнөө зун трактористнарай курса дүүргээ ёһотой. Ямар бэрхээр, түргэн дүүргэнэ гэшэб! Машина, техникэдэ абьяастай нэмнай. Тэрэнэйн аша туһа энэл ха юм. МТС-эй нургуулида үгэнэн тракторай хажууһаа халадаггүй бэлэй»,— гэжэ Доржо Гармаевич дотороо бодон байба.

Доржо Гармаевич трактор дээрэ гаража, трактористын хажууда зогсобо. «Муугаар хахалнаш, трактор ябуулжа шаданагүйш»,— гэжэ багшамни зэмэлхэнь гэшэ гэжэ бодоходоо, Баяртын нюур халуу бусалба. Мүн “Доржо Гармаевич, ямар хэрэгтэй ерээбта?”,— гэжэ асууха гэнэн аад, зүрхэлнэгүй.

— Нүрхэй тракторист болоо ха юмши, Баярта! Хэдыдээ курса дүүргээ гэшэбши? — гэжэ эсэсэй эсэстэ Доржо Гармаевич дуугарба. Доржо Гармаевич бирагүй юумэнэй түлөө хүниие магтадаг бэшэл! Баяртын сэдхэл баяраар халин, холо дээгүүр ниидэхэдэл гэнэ.

— Үгы... Би ямаршье курса дүүргээгүйб.

— Хайшан гээд тракторист болообши?

— Би тракторист бэшэб, прицепщик гэшэб.

— Прицепщик... һонин ажал даа. Тракторист болохо гэе наа, прицепшигһээ эхилхэдэ тон зохид....

— Трактористын курсада абанагүй ха юм: нэгэдэхээр, нурагша гэшэш гэнэ; хоёрдохёор, нюһаа аршажа нураад, трактористын курсада ябаха хэрэгтэй гэжэ МТС-эй директор хэлээ һэн...

— Нээрээшье, нюһаншни бултайгаад байна.

Баярта энээнһэнь эшэжэ, үмдэнэйнгөө хармаан руу тоһон болоһон хара гараа хэжэ, хара хүхэ аршуул гаргаад, хамараа аршаба.

— Трактористтай хаана ошооб?

— Тээ тэрэ угаан гаража байна: тэндэ трактористнууд обедлэжэ нууна.

— Хэн трактор ябуулхыешни зүбшөөгөөб?

— Хэншье зүбшөөгөөгүй. Трактористнууд угаа найн зон. Тэдээнэй туһаламжаар трактор жолоодожо шадаха болооб. Доржо Гармаевич, һургуулингаа тракторые намда жолоодуулха гүт?

— Хаража үзэхэдэ болохо.

Баярта ханаата болонгёор угаанай гаража байһан зүг тээшэ хараад:

— Тракторист ерэбэ. Нэгэл тойрохые зүбшөөһэн юм, тиихэдэ би...— гэбэ.

Тиин Баярта газарта хүрэжэ бууба. Хүдэр томо бзетэй хүн, энэ тракторай эзэн ха, долёобор хургаяа ёдогонуулан, сэхэ ерэжэ ябаба.

Доржо Гармаевич Баяртада найнаар ажаллахыень хүсөөд, машина тээшээ ошобо.